

Stanowisko Plastics Europe na temat Industrial Accelerator Act (IAA)

Plastics Europe wzywa do wprowadzenia w ramach Industrial Accelerator Act (IAA) instrumentów pobudzających popyt rynkowy na produkty niskoemisyjne oraz produkty ze zrównoważonych źródeł węgla, co pozwoli wesprzeć europejskie łańcuchy wartości tworzyw sztucznych, m.in. poprzez wprowadzenie wymogów dotyczących pochodzenia unijnego. Środki te powinny wzmacniać bazę przemysłową Europy oraz przyspieszać transformację w kierunku gospodarki cyrkularnej i niskoemisyjnej.

Środki pobudzające popyt rynkowy, w tym takie jak kryteria dotyczące pochodzenia z UE, powinny przed ich wprowadzeniem zostać dokładnie przeanalizowane, następnie regularnie przeglądane i weryfikowane oraz powinny być tak skonstruowane, by uzupełniały – a nie zastępowały – działania na rzecz przywrócenia konkurencyjności Europy.

Wymogi dotyczące pochodzenia unijnego powinny zachęcać do zwiększenia wykorzystywania tworzyw sztucznych wyprodukowanych w Europie w gotowych wyrobach.

Plastics Europe popiera wolny i sprawiedliwy handel oraz uczciwą globalną konkurencję opartą na równych zasadach. Europejski łańcuch wartości tworzyw sztucznych zmagają się obecnie ze strukturalnie wyższymi kosztami produkcji — głównie ze względu na wysokie ceny energii, koszty związane z przestrzeganiem wymogów dotyczących emisji CO₂ oraz rozdrobnienie regulacyjne — co osłabia jego zdolność do konkurencyjności na rynku globalnym oraz do inwestowania w rozwiązania niskoemisyjne i cyrkularne.

Udział Europy w globalnej produkcji tworzyw sztucznych maleje — nie z powodu mniejszego zapotrzebowania na tworzywa w skali globalnej, lecz w wyniku przenoszenia inwestycji do bardziej konkurencyjnych regionów. Wraz ze wzrostem zależności od importu Europa staje w obliczu zwiększonego ryzyka zakłóceń w łańcuchach dostaw oraz zagrożeń geopolitycznych.

Choć branża uznaje znaczącą rolę, jaką eksport i import odgrywają w sektorze tworzyw sztucznych — na przykład w zapewnianiu dostaw materiałów, które nie są produkowane w wystarczających ilościach w Europie — to równie istotne jest zagwarantowanie sprawiedliwych i konsekwentnie egzekwowanych zasad handlu, ochrona przed globalną nadwyżką mocy produkcyjnych i dumpingiem oraz większa transparentność rynku.

W tym kontekście Plastics Europe pilnie apeluje o wprowadzenie w ramach Industrial Accelerator Act (IAA) zdefiniowanych i selektywnych instrumentów rynkowych pobudzających popyt oraz środków ich wsparcia, a także o ukierunkowane poprawki obecnego tekstu IAA, które uzupełnią działania na rzecz odbudowy konkurencyjności europejskiego sektora tworzyw sztucznych. Środki te powinny wzmacniać europejską bazę przemysłową oraz zapewniać solidne ramy umożliwiające i przyspieszające inwestycje oraz innowacje w procesie transformacji w kierunku gospodarki cyrkularnej i niskoemisyjnej w całym łańcuchu wartości tworzyw sztucznych.

1. Mechanizmy popytowe (*market-pull*) w ramach IAA mające na celu zwiększenie zapotrzebowania na niskoemisyjne produkty z tworzyw sztucznych¹ oraz wyroby wytwarzane ze zrównoważonych źródeł węgla²

Producenci tworzyw sztucznych są gotowi wspierać partnerów działających w dalszych etapach łańcucha wartości w spełnieniu wymogu 70-procentowego udziału produktów pochodzenia unijnego w przypadku pojazdów elektrycznych, w których tworzywa sztuczne stanowią główny komponent. Konieczne będą jednak **silniejsze środki wsparcia rynków wiodących³ dla tworzyw sztucznych, aby pobudzić i stymulować inwestycje w wyroby niskoemisyjne oraz wyroby ze zrównoważonych źródeł węgla, co przyczyni się do wzmacniania i budowania odpornej Europy**. Środki te powinny zostać poddane dokładnej ocenie przed ich wprowadzeniem, a następnie regularnie poddawane przeglądowi. Kluczowe jest, by uzupełniały one działania na rzecz przywrócenia konkurencyjności Europy.

- **Terminowa realizacja celów** (Artykuł 16): Akty delegowane na podstawie Artykułu 16, dotyczące instrumentów popytowych (16.1b) – w tym wykorzystanie w wyrobach tworzyw sztucznych pochodzących ze zrównoważonych źródeł węgla – a także wymogów dotyczących niskoemisyjności oraz pochodzenia unijnego dla rynków wiodących (16.2), po wejściu w życie IAA powinny być opracowywane w sposób terminowy i przewidywalny. Wspomniane akty delegowane powinny bazować na uporządkowanym harmonogramie działań, przygotowanym w porozumieniu z kluczowymi interesariuszami, w tym z przedstawicielami przemysłu.
- **Przejrzyste kryteria dotyczące rynków wiodących i działań wspierających:** Identyfikacja rynków wiodących oraz wybór środków wspierających, czy to w postaci wymogów dotyczących pochodzenia unijnego, czy alternatywnych rozwiązań, powinny opierać się na jasnych kryteriach, obejmujących efektywność środowiskową, ekonomiczną, skutki społeczne, a także wykonalność techniczną, opłacalność oraz konieczność egzekwowania przepisów. Kryteria te powinny być opracowywane przy wsparciu przemysłu oraz w konsultacji z państwami członkowskimi i właściwymi zainteresowanymi stronami, w tym Critical Chemicals Alliance.
- **Dalsza ocena wpływu na ponoszone koszty** (Artykuł 11): Chociaż pewien wzrost kosztów w łańcuchu wartości może być nieunikniony, należy zagwarantować, że wprowadzane środki pozostaną proporcjonalne i nie będą osłabiać konkurencyjności sektorów znajdujących się na dalszych etapach łańcucha wartości ani nakładać nadmiernych obciążeń na konsumentów.

¹ Plastics Europe definiuje “wyroby niskoemisyjne” (“low-carbon plastic products”) jako wyroby charakteryzujące się mniejszym śladem węglowym (niższą emisją gazów cieplarnianych) w porównaniu ze swoimi tradycyjnymi odpowiednikami. Emisje muszą zostać zweryfikowane przez niezależną stronę trzecią.

² Plastics Europe definiuje “wyroby z tworzyw sztucznych ze zrównoważonych źródeł węgla” (“plastics products from sustainable carbon sources”) jako wyroby wytwarzane z surowców cyrkularnych obejmujących surowce biopochodne, recyklaty i surowce z technologii wychwytywania węgla

³ Rynek wiodący to uregulowane systemowo otoczenie rynkowe, w którym różnorodne mechanizmy popytowe współdziałają ze sobą w celu stworzenia przewidywalnego, skalowalnego popytu na określone grupy produktów lub sektory strategiczne. Umożliwia to inwestycje oraz rozwój przemysłu na szeroką skalę. Rynki wiodące zazwyczaj łączą kilka różnych narzędzi budowania popytu rynkowego, dotyczą konkretnej branży i są wprowadzane na określony czas. (*Publikacja JRC – Lead Markets for Clean-tech, listopad 2025 r.*)

- Ponadto kluczowe jest **zapewnienie spójności z istniejącymi lub planowanymi mechanizmami popytowymi w prawodawstwie UE** – takimi jak cele w zakresie surowców pochodzących z recyklingu lub surowców pochodzenia biologicznego w sektorze opakowań i motoryzacji — które mają zastosowanie na poziomie produktów końcowych. W związku z tym instrumenty stymulujące popyt w ramach IAA, w tym dotyczące produktów niskoemisyjnych oraz produktów ze zrównoważonych źródeł węgla, powinny opierać się na tym samym podejściu i być **projektowane na poziomie produktów końcowych**. Ustalanie wymogów na poziomie substancji i mieszanin niesie ryzyko stworzenia nierównych warunków konkurencji, ponieważ wymogi te nie mogą być skutecznie egzekwowane w przypadku importowanych produktów końcowych. W konsekwencji skuteczność tych środków może być osłabiona z powodu dodatkowych obciążeń i niepewności regulacyjnej. Plastics Europe pozostaje zaangażowane w wypracowanie praktycznych rozwiązań, w szczególności w obszarze produktów niskoemisyjnych w łańcuchach wartości, w których wykorzystywane są tworzywa sztuczne.

2. Unijne reguły pochodzenia – realizacja celów UE poprzez zbilansowany wkład państw trzecich (Artykuł 8 i powiązane przepisy)

- **Wymogi dotyczące pochodzenia unijnego jako zachęta do zwiększania wykorzystania w wyrobach końcowych tworzyw sztucznych wyprodukowanych w Europie:** aby skutecznie wspierać łańcuchy wartości tworzyw sztucznych, progi dotyczące pochodzenia unijnego powinny opierać się na składzie produktu końcowego, tj. na pochodzeniu tworzyw sztucznych, przy jednoczesnym określeniu maksymalnego udziału procentowego materiałów niepochodzących z UE⁴. Jednocześnie limity pochodzenia z UE powinny być skonstruowane tak, aby nie ograniczać firmom możliwości zapewnienia stabilnych i pewnych łańcuchów dostaw.
- W celu utrzymania relacji ze strategicznymi partnerami handlowymi, materiały pochodzące z państw trzecich o bezpośredniej bliskości geograficznej oraz silnie powiązanych łańcuchach wartości — takich jak **Zjednoczone Królestwo i kraje EFTA⁵⁵** — **powinny być uznawane za równoważne z unijnymi**, jeśli realnie przyczyniają się do realizacji celów Unii w zakresie konkurencyjności, stabilności i bezpieczeństwa gospodarczego. **Podobne podejście można zastosować wobec innych krajów trzecich, pod warunkiem spełnienia precyzyjnych wymogów**, np. w ramach umów o wolnym handlu, i przedstawienia twardych, możliwych do zweryfikowania dowodów na pozytywny wpływ na realizację celów UE.

⁴ Materiały, które nie spełniają wymogów uznania ich za pochodzące z Unii Europejskiej w świetle obowiązujących przepisów (z reguły input spoza UE), przy czym uznanie statusu pochodzenia podlega jasno określonym kryteriom i musi być poparte solidnymi, weryfikowalnymi dowodami na wyraźny wkład w realizację celów Unii w zakresie konkurencyjności, odporności oraz bezpieczeństwa gospodarczego.

⁵⁵ Islandia, Liechtenstein, Norwegia i Szwajcaria.

3. Sektory strategiczne opierające się na tworzywach sztucznych jako kluczowych surowcach

Tworzywa sztuczne stanowią kluczowy surowiec dla strategicznych sektorów zapewniających bezpieczeństwo Europy w obszarze gospodarki, energii, zdrowia i obronności, wzmacniając jej strategiczną autonomię oraz umożliwiając globalną konkurencyjność w niskoemisyjnych łańcuchach wartości, a także w sektorze czystych i zeroemisyjnych netto technologii. Dlatego też wykaz sektorów strategicznych zawarty w Załączniku I należy rozbudować oraz zachować jego otwartą formę, by w przyszłości móc rozszerzać go o kolejne kluczowe sektory.

- **Należy włączyć technologie budowlane i technologie recyklingu do Załącznika I, aby mogły one skorzystać z preferencyjnych warunków w ramach Obszarów Przyspieszenia Przemysłowego (a n g. Industrial manufacturing acceleration areas, IMAA)⁶:** Choć uznanie tworzyw sztucznych i wyrobów z tworzyw sztucznych za obszar strategiczny w ramach IAA stanowi pozytywny krok dla Europy, to by w pełni osiągnąć cele Aktu konieczne jest rozszerzenie zakresu wykazu o inne sektory kluczowe dla bezpieczeństwa gospodarczego Unii, takie jak technologie budowlane i recyklingowe. Sektory te odgrywają istotną rolę we wzmacnianiu strategicznej autonomii Europy oraz w odbudowie konkurencyjnego, sprzyjającego inwestycjom otoczenia dla ekosystemu tworzyw sztucznych, co stanowi konieczny warunek do przywrócenia na właściwe tory transformacji w kierunku cyrkularnej i niskoemisyjnej gospodarki.
- **Przyspieszenie rozwoju recyklingu poprzez usprawnienie procedur wydawania pozwoleń oraz wykorzystanie IMAA:** By mieć pewność, że IAA zapewni odpowiednie ramy dla konkurencyjnego, stabilnego i cyrkularnego europejskiego sektora tworzyw sztucznych, system wydawania pozwoleń określony w Artykule 5 Aktu, obejmujący jedną aplikację, jedną procedurę oraz portal cyfrowy, powinien zostać rozszerzony na technologie recyklingu⁷, tak aby mogły one skorzystać z tych samych lub podobnych procedur wydawania pozwoleń w ramach IAA.

⁶ Obszar Przyspieszenia Przemysłowego (ang. Industrial Manufacturing Acceleration Area) to jasno zdefiniowany obszar wyznaczany przez państwa członkowskie. Zapewnia on: a) ogólne zezwolenie ramowe na prowadzenie działalności przemysłowej na danym terenie (z wyjątkiem pozwoleń dla konkretnych, pojedynczych instalacji) oraz b) łatwiejszy dostęp do infrastruktury, finansowania, zaplecza logistycznego, energii niskoemisyjnej, kadr i szkoleń, a także sektora badawczo-rozwojowego.

⁷ Na potrzeby tych ram regulacyjnych technologie recyklingu nie mogą obejmować procesów spalania.